

Forord.

117825

I n n l e d n i n g

Det er nå langt inne på tredje tusen år siden en gammel vismann i Grekenland holdt en forsvarstale som opptok meg sterkt i mine gymnasie- og studenterår. Han var anklaget for å forderve ungdommen, å ikke erkjenne statens religion, men komme med nye religiøse teorier, og dertil svarte han at intet av dette var sant, men han hadde sett det som en oppgave for seg i fra tidlige år å frenholde for sine medborgere at det å strebe etter rikdom og i det hele materielle fordeler, og forsumme å sørge for sin sjel, at den kunne bli bedre og bedre, hadde egget disse medborgere til å hate og bakvaske ham, og dersom han ble dømt, ville grunnen ikke være den at anklagene mot ham var sanne, men denne bakvaskeelse og dette hat iblant folket.

Slik var det gått mange andre som hadde sett det som sin oppgave å lære sine medmennsker å anerkjenne sannhet, og slik ville det komme til å gå også i fremtiden. Det var ingen utsikt til at det ville opphøre om han ble dømt. Men han måtte handle som han gjorde fordi det var enhver oppgave å adlyde Gud mer enn mennesker.

Platon forteller dette. Han gjengir Sokrates' forsvarstale, og dengang levde det ennå mange av de 500 dommere i Akropolis som kunne kontrollere om han gjenga talen riktig. Så det har han nok gjort, og det er tydelig at Platon har følt det som en plikt mot den domfelte, døde lærer å opplyse sannheten om ham. Sokrates' profeti om nye ofre for sannheten har vist seg å gå i oppfyllelse. Tallrike martyrer for den er vitner om det og anklagere mot en urettferdig opinion.

Jeg er ikke forfatterinne, har aldri tenkt å skulle bli det, men som Vidkun Quislings hustru og nærmeste venn gjennom 25 år er jeg den som vel mest av alle kjenner sannheten om hvilke formål han hadde og om hans kamp for å redde sitt folk og Europa fra den nye katastrofe som han før den annen verdenskrig brøt ut, forutså, og som han fryktet ville kunne innlede videre katastrofer av økende redsler.

Jeg har derfor følt det som en plikt mot sannheten å gi opplysning som kan virke til å gi andre en dypere forståelse av de farer og ulykker som folkene uten kjennskap til avgjørende forhold har styrtet seg inn i. Det har nok også medvirket til

dommen over min mann. Kan hans død vekke andre til å se farene og redde seg fra dem, vil han ha nådd sitt mål.

De opplysninger jeg gir, vil visstnok kunne kontrolleres historisk på alle vesentlige punkter, og så får leseren selv kunne bedømme om deres rekkevidde.

Jeg ville ikke gi et fullstendig bilde av det som har beveget meg til å skrive boken hvis jeg ikke også ga uttrykk for mitt personlige forhold til den mann som skjebnen forenet meg med. Uvilkårlig har jeg tatt med mangt som ikke har egentlig politisk betydning, men kaster lys over min manns karakter og de intriger som døgnlivets kamp for tilværelsen er så full av.

Jeg vet det. Ordet Quisling er ikke lang er bare et navn. Det er et begrep, et skjellsord, en uhyrlighet og kjent som det over hele verden.

Hvordan kan jeg ta opp en slik for meg så vanskelig og tung oppgave som å skrive en bok om han som nesten all verden ser ned på og forakter? Dette så meget mer som jeg ikke er forfatterinne eller litterat, og politikk har jeg ikke befattet meg med og kommer heller ikke til å gjøre det.

Det er riktig - og det har vært en stimulans for meg - at jeg i denne tiden av flere av min manns motstandere gjentagne ganger er blitt oppfordret til å skrive en bok om mitt samliv med ham, blant andre av overlege Scharffenberg, den kjente politiker og psykiatriker, samt av flere kjente Oslo-advokater.

Men det er ikke derfor jeg skriver. Hvorfor?

Det er lett å svare på. Jeg må skrive denne boken. Det er en indre trang som driver meg. Tanken på det er det eneste som har holdt meg oppe i denne tunge tiden etter min manns død. Så får det gå som det kan etterpå, så kan jeg rolig dø. Men boken må jeg skrive, selv om jeg skal skrive den med mitt eget hjerteblod.

Jeg må gjøre det fordi jeg elsket ham og boundret han i 24 år, og fordi jeg vil komme til å elske ham og boundre han til døden en gang forener oss. Jeg må gjøre det fordi jeg ellers ville føle at jeg sviktet ham, at jeg vendte ham ryggen, at min taus-
het var en billigelse av fordømmelsen og dommen.